

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale, seu Institutio Sacerdotum, Ex Divinis Litteris Et Veterum Patrum Disciplina

Torres, Alfonso de

Ingolstadii, 1604

VI. Ne sit litigiosus Sacerdos: ne aduocatus, procuratorue: ne contumax:
ne in excommunicatione persistat. §. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48973)

CAPVT VI.

*Non litigiosum.*NE SIT LITIGIOSVS
SACERDOS:NE ADVOCATVS PROCV.
RATORVE: NE CONTVMAX;
NE IN EXCOMMVNICATIONE
PERSISTAT,

§. I.

S V M M A R I V M.

ASTINENS se à lite, minuit peccata. 1.

Et ideo oportet cedere percutientibus, &
contendere volentibus. 2.Quia Apostoli, & Ecclesia non habet consuetudinem
contendendi, seu litigandi. 3. 4. 5.

Clericus negotiator tamquam pestis fugiendus. 6.

Neq; apud secularem Iudicem poterit quemquam pul-
sare, Episcopo non permittente. 7. 8.

Contrafaciens qua pœna mulcandus. 8.

Clericus etiam in minoribus aduocatus esse non potest
in negotiis secularibus coram seculari, nisi in pro-
priis Ecclesiæ, aut miserabilium personarum. 9. 10.

Contrafaciens qualiter puniendus. 10. 11.

SACR.

Sacerdos non potest esse minister, aut procurator laicorum. 12.

Qualiter contumax Clericus puniendus. 13.

Peregrina communio quid. 13.

Et procedi potest contra excommunicatum, tamquam de heresi suspectum, si per annum in excommunicatione inordinaverit. 14.

ABSTINE te à lite, & minues peccata. *Eccl.* 28. 1

Si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam, præbe illi & alteram: & ei, qui vult tecum iudicio contendere, & tunicam tuam tollere, dimitte ei & pallium: & quicumque te angariauerit mille passus, vade cum illo & alia duo. *Matth.* 5. 2

Si quis videtur contentiosus esse: nos talem consuetudinem non habemus, neq; Ecclesia Dei. *1. Cor.* 11. 3

Servum Domini non oportet litigare. *2. Tim.* 2. 4

Antequam Ecclesiasticus quis sit, licet ei negotiari; facto, iam non licet.

S. August. dist. 88. c. fornicari. 5

Clericus negotiator fugiendus tamquam pestis.

NEGOTIATOREM Clericum, & ex inope divitem, & ex ignobili gloriosum, quasi quandam pestem fuge. *S. Hieron. ad Nepotian. ead. dist. 88. c. eod. cum seqq.* 6

Clericus neminem pulset apud Iudicem
sæcularem Episcopo non permittente.

- 7 CLERICVS ne quemquam præsumat apud sæ-
cularem Iudicem, Episcopo non permittente, pul-
sare: sed, qui pulsatus fuerit, non respondeat, nec
adeat criminale negotium in iudicio sæculari. *Con-
cil. Agath. c. 32. Iuo p. 6. c. 367. Chalcedon. c. 9. Cartha-
gin. 3. c. 9. Toletan. 3. c. 13. Matiscon. c. 8.*

De eodem: ac de pœna eius.

- 8 SI Clericus aduersus aliquem habet negotium,
non relinquat suum Episcopum, & ad sæcularia
iudicia non occurrat, &c. Si quis vero contra hæc
fecerit, Canonum subiaceat correptionibus. *Conc.
Chalcedon, c. 9. II. q. I. c. eod.*

Clericus, etiam in minoribus, non sit ad-
uocatus in negotiis sæcularibus coram
sæculari, nisi in propriis Ecclesiæ, vel
miserabilium personarum.

- 9 CLERICI in Subdiaconatu, & supra in Ordini-
bus etiam minoribus, si stipendiis Ecclesiasticis su-
stentantur, coram sæculari Iudice aduocati in ne-
gotiis sæcularibus fieri non præsumant, nisi pro-
priam causam, vel Ecclesiæ suæ fuerint persecuti,
aut pro miserabilibus forte personis, quæ proprias
causas administrare non possunt. *Concil. Lateran.
de postulando c. 1. 2. 3.*

De eodem: ac de pœna eius.

- 20 CVM Sacerdotis sit officiũ, nulli nocere, omni-
bus

bus autem velle prodesse, non nisi pro teipso, vel Ecclesia, vel (si necessitas immineat) pro personis coniunctis, aut miserabilibus, sibi licitum est postulare, &c. Clericus autem, qui contra Ecclesiam, à qua beneficium obtinet, pro extraneis procurator, vel aduocatus esse præsumit, tamquam ingratus, potest (maxime, si clericus sit eiusdem Ecclesiæ) beneficio huiusmodi spoliari. *Gregor. ix. de postul. c. fin.*

De eodem.

Si non potest subueniri alteri, nisi alter lædatur, commodius est, neutrum iuuari, quam gravari alterum. Ideoque in causis pecuniariis interuenire non est Sacerdotis; in quibus non potest fieri, quin frequenter lædatur alter, qui vincitur: quoniam intercessoris beneficio se victum arbitratur. Sacerdotis igitur est, nulli nocere, prodesse velle omnibus; posse autem, solius est Dei. *s. Ambros. i. 4. q. 5. c. denique.*

Sacerdos non sit minister, aut procurator laicorum.

SACERDOTIBVS, & Clericis tuis denuncies publice, ne ministri laicorum fiant, nec in rebus procuratores existant. Quod si postmodum facere præsumperint, & occasione ipsius administrationis propter pecuniariam causam deprehendantur in fraude, indignum est, eis ab Ecclesia

subueniri, per quos constat in Ecclesia scandalum generari. *Eugenius, ne Cler. vel mon. c. eod. Vide inf. c. 8. Ne sit turpis lucri cupidus. Placuit, vt Presbyteri, n. 5. Et §. seq. Deceuit, n. 10.*

Contumaces Clerici, qualiter puniendi.

- 13 CONTVMACES Clerici, prout dignitatis ordo permiserit, ab Episcopo corrigantur; & si qui, prioris gradus elati superbia, communionem fortasse contempserint, aut Ecclesiam frequentare, vel officium suum implere neglexerint, a peregrina eis communio tribuatur; ita, vt, cum eos penitentia correxerit, rescripti in matricula, gradum suum dignitatemq; recipiant. *Concil. Agath. c. 2. dist 50. c. eod. Aurel. 1. c. 13.*

a Peregrina communio] est, communio sine oblatione. Qui enim ex aliena oblatione communicat, Peregrine dicitur communicare: vt colligitur ex *Concil. Ancyrano cap. 5. 6. 7. 8. & ex Agath. c. 1. vbi supra, & ex eodem Concil. c. 4. & Reg. c. 3. Neque desunt, qui*

Communione peregrinam eandem esse cum

Laica suscipiuntur, de qua sup. cap. 5.

num. 13. vt innuit Ioannes Sot-

teallus in Conciliorum

Summa.

Procedi

Procedi potest contra excommunicatum tamquam de hæresi suspectum, si per annum in excommunicatione infor-
duerit.

EXCOMMUNICATVS quicumque, si post legiti- 14
mas monitiones non resipuerit, non solum ad Sa-
cramenta, & communionem fidelium, ac familia-
ritatem non recipiatur; sed, si, obdurato animo,
censuris annexus, in illis per annum infor-
duerit, etiam contra eum, tamquam de hæresi sus-
pectum, procedi possit. *Concil. Tridentin. sess. 25.*

c. 3. de reform. de hæret. c. excommunica-

mus, l. 1. Qui autem, & s. mo-
neantur.

Non

Non ambulatē.

NON AMBVLET IN
FORO, AVT IN NVNDINIS
SACERDOS:

NE SÆCVLARIA, PROFA-
NAVE NEGOTIA, AVT
VILIA TRACTET:
NE IVRI CIVILI, MEDICINÆ,
AVT CHIRVurgiÆ DET OPERAM.

§. II.

SVMMARIVM.

CLERICVS ambulans per vicos, & plateas,
aut nundinas, non pro emendo aliquid,
degradetur ab officio. 1. 3.

Militans Deo non implicat se negotiis secularibus, ma-
xime inhonestis. 2. 4. 5. 9.

Quæ autem sint illa negotia secularia. 8.

Sacerdos non sit fideiussor, nec aduocatus. 5. 6.

Nec tabellio. 11.

Nec tractet Iudicium sanguinis, aut vbi exerceatur in-
ter sit. 12. 13. 14.

Nec

Nec conducat possessiones, nec sit tutor vel curator, nisi miserabilium personarum. 9. 10. Vbi qualiter puniendus, qui eum tutorem nominauerit.

Nec det operam Iuri civili, nec Medicinæ, nec Chirurgiæ, vt possit Theologiæ sacre vacare. 15. 16.

NOLI circumspicere in vicis ciuitatis, nec ob-
erraueris in plateis illius. *Eccl. 9.*

Nemo militans Deo implicat se negotiis sæcu-
laribus; vt ei placeat, cui se probauit. *2. Tim. 2.*

Clericus, qui non pro emendo aliquid in
nundinis, vel in foro ambulat, ab offi-
cio suo degradetur.

Concil. Carthagin. 4. c. 45.

3

Nullus Clericus sæcularibus causis occu-
petur.

PERLATVM est ad nos, fratrem nostrum Basilium, 4
velut vnum de laicis, in causis sæcularibus occu-
pari, & prætoriis inutiliter deseruire. Quæ res quo-
niam & ipsum vilem reddit, & reuerentiam Sacer-
dotalem annihilat, statim vt experientia tua hoc
præceptum suscepit, cum ita ad reuertendum di-
stricta executione compellat; quatenus & illic te
insistente quinque diebus sub qualibet ex-
cusatione immorari non licet,

& c. S. Gregor. dist. 88.

cap. eod.

Sacer-

Sacerdos sæcularibus negotiis non occupetur, nec sit fideiussor, vel aduocatus.

- 5 TE quidem oportet irreprehensibiliter viuere, & summo studio niti, vt omnes vitæ huius occupationes abijcias, ne fideiussor existas, ne aduocatus litium fias, neue in vlla aliqua occupatione prorsus inueniaris mundialis negotij occupatione perplexus. Neque enim iudicem, aut cognitorem sæcularium negotiorum hodie ordinare te vult Christus: ne præfocatus præsentibus hominum curis non possis verbo Dei vacare, & secundum veritatis regulam discernere bonos à malis. Ista namque opera, quæ tibi minus congruere superius exposuimus, exhibeant sibi inuicem discipulos, id est, laici; & te nemo occupet ab his studiis, per quæ salus omnibus datur. Sicut enim tibi impietatis crimen est, (neglectis verbi Dei studiis) sollicitudines suscipere sæculares; ita unicuique laicorum peccatum est, &c. Te vero securum facere ex his, quibus non debes vacare, omnes communiter elaborent, &c. *S. Clemens ep. 1. ad Iacobum fratrem Domini, 11. q. 1. c. eod. & seq. c. sicut.*

Clericus fideiussionibus inserviens abijciatur.

- 6 *Canon. 20. Apostolorum de fideiuss. c. 1. Concil. Carthag. 4. c. 70. c. 1. de fideiuss.*

Clerici

Clerici officia, vel commercia sæcularia
non exerceant, maxime inhonesta,
&c.

Innoc. 3. de vita, & hon. cler. c. pen.

7

Sæcularia negotia, quæ clericis interdicta.

*Vide sup. c. 3. de rebus Sacerdoti prohibitis, c. Multa
sunt negotia sæcularia, n. 5.*

Sacerdos non conducatur possessiones, nō
sit tutor, vel curator, nisi miserabilium
personarum.

DECREVIT sancta Synodus, nullum clericum,
siue monachum, conducere possessiones, aut mi-
sereri sæcularibus procurationibus; nisi forte qui
legibus ad minorum ætatem tutelam, siue curatio-
nes inexcusabiles attrahantur, aut cui ciuitatis
ipsius Episcopus Ecclesiasticarum rerum com-
miserit gubernacula, vel orphanorum, aut vidua-
rum, quæ indefensæ sunt, & earum personarum,
quæ maxime Ecclesiastico indigent adminiculo,
propter timorem Dei. Si quis vero transgres-
sus fuerit hæc præcepta, correctioni Ecclesiasti-
cæ subiaceat. *Concil. Chalcedon. c. 3. dist. 86. c. perue-
nit. dist. 88. c. decreuit. c. conseq. Carthag. 1. c. 14. de vita
& hon. cler. c. fin. Concil. Paris. c. 28.*

Clericus, tutor, vel curator non sit: ac de
pœna eius, qui eum in tutorem, vel cu-
ratorem nominauerit.

IAM pridem in Concilio Episcoporum est sta-
tutum.

tutum, ne quis de Clericis, & Dei ministris tutorem, vel curatorem testamento suo constituat, quando singuli Sacerdotio suo honorati, & in clericali ministerio constituti, non nisi altari, & sacrificiis deservire, & precibus, ac orationibus vacare debeant. Scriptum est enim: Nemo militans Deo, implicat se negotiis sæcularibus, vt possit placere ei, cui se probauit, &c. Quod Episcopi, & antecessores nostri religiose considerantes, & salubriter prouidentes, censuerunt, ne quis frater excedens ad tutelam, vel curam clericum nominaret; ac, si quis hoc fecisset, nō offerretur pro eo, nec sacrificium pro dormitione eius celebraretur. Neque enim apud altare Dei meretur nominari in Sacerdotum prece, qui ab altario Sacerdotes, & ministros voluit auocare. *S. Cyprianus 21. q. 3. Cyprianus, cum seqq. dist. 88. c. neque. Cod. de Episc. & cler. l. generaliter. 16. q. 1. c. generaliter.*

Clericus non sit tabellio.

II MANDAMVS, quatenus clericis in sacris Ordinibus constitutis tabellionatus officium per beneficiorum subtractionem, appellatione postposita, interdicas. *Innoc. 3. ne cler. vel mon. c. sicut.*

His, à quibus diuina Sacramēta tractanda sunt, iudicium sanguinis tractare non licet, &c.

12 *Concil. Toletan. 11. c. 6. 23. q. 8. c. eod.*

De eodem.

13 SENTENTIAM sanguinis nullus Clericus dicet,

et, aut proferat; sed nec sanguinis vindictam exerceat, aut, ubi exerceatur, intersit. *Alex. 3. de vita, & hon. cler. c. eod. Conc. Mariscon. 2. c. 19.* Si tamen interest, propter hoc non videtur effici irregularis, vel debere deponi; sed alias debet puniri, quia interfuit contra præceptum dicti Canonis. *S. Bonan. in Confessionali, de irregularitate, particula 43.*

De eodem.

QUIA Sacerdotes à Christo ad ministeriū salutis **14** electi sunt, ibi consentiant Regibus, fieri Iudices, ubi iureiurando supplicij indulgentia promittitur, non ubi discriminis sententia præparatur. Si quis ergo Sacerdotum contra hoc commune consultum discussor in alienis periculis extiterit, sit reus effusi sanguinis apud Christum, & apud Ecclesiam perdat proprium gradum. *Concil. Toletan. 4. 23. q. 8. c. sæpe Principes. In op. 6. c. 275. ne cler. vel mon. c. sed nec. c. clericis.*

Nullus clericus det operam Iuri civili, vel Medicinæ, ut sacræ Theologiæ vacare possit.

NULLI omnino, post votū religionis, & post fa- **15** ctam in aliquo loco religioso professionē, ad Physicam, Legesve mundanas legendas permittatur exire. *Alex. 3. ne cler. vel mon. c. non magnopere.* Hanc Constitutionem extendit Honorius 3. etiam ad Presbyteros seculares, & alios Clericos Ecclesiastica beneficia obtinentes, in hæc verba: Quia vero Theologiæ

logiæ studium cupimus ampliari, vt, dilatato sui tentorij loco, funiculos suos faciat longiores, vt sit fides Catholica circumcincta muro inexpugnabili bellatorum, quibus resistere valeat ascendentibus ex aduerso, ad Archidiaconos, Decanos, Plebanos, Præpositos, Cantores, & alios Clericos personatus habentes, nec non Presbyteros, (nisi ab his intra spatium præscriptum destiterint) hoc extendi volumus, & mandamus, etiam appellatione postposita, firmiter obseruari. *Ne Cler. vel mon. c. super specula. De quo extat Decretalis Innocentij 3. ad Brixiensem electum, quæ incipit, Si gratis. Et hanc constitutionem extendit Bonifacius 8. etiam ad rectores parochialium, quæ sunt plebania, id est, quæ sub se habent capellas. Ne Cler. vel mon. c. l. 6.*

Clericus non det operam Chirurgiæ.

- 16 NULLVS Clericus vllam Chirurgiæ artem, Subdiaconus, Diaconus vel Sacerdos exerceat, quæ ad ystionem, vel incisionem inducit. *Alex. 3. ne Cler. vel mon. c. sententiam.*

